

Češi na „pracák“ a místo nich levní cizinci? Zaorálek varoval. Makroekonom Šulc zasáhl. A je to jasné

 parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Cesi-na-pracak-a-misto-nich-levni-cizinci-Zaoralek-varoval-Makroekonom-Sulc-zasahl-A-je-to-jasne-750663

13.02.2024 19:16 | Rozhovor

Při zavedení výpovědi z pracovního poměru bez udání důvodu ze strany zaměstnavatele by měl mít pracovník jistotu, že nebude vyhozen na dlažbu, aniž se o něj firma či stát dostatečně postará. „Velký rozdíl při změně Zákoníku práce bude mezi těmi, kteří nemají problém si hledat práci, a těmi, u jejichž profese to bude problém obrovský nebo dokonce neřešitelný. Podle mého soudu by byla ideální cesta uzákonit diferencované možnosti výpovědi a odstupného podle odvětví, pohlaví a věku,“ říká pro ParlamentníListy.cz makroekonom Jaroslav Šulc.

Foto: Repro Youtube

Popisek: Ing. Jaroslav Šulc, CSc., makroekonom

reklama

Jak se díváte na záměr vlády zjednodušit a zrychlit ukončování pracovního vztahu ze strany zaměstnavatele výpovědí bez udání důvodu, což by měl nově upravovat Zákoník práce?

Nejdřív bych předeslal, že už více než dva roky nejsem v žádném pracovním vztahu s ČMKOS, takže absolutně nevyjadřuji jeho stanoviska, která léta znám, a ta jsou jednoznačně záporná. Já tu diskusi sleduji a mám na to názor velmi neutrální. V Evropě je spousta variant, které by stálo za to prostudovat z hlediska jejich funkčnosti k efektivnímu trhu práce. Pod ním si představuji souběh dvou činitelů. Za prvé, aby pracovník nežil ve stresu, že když firma, v níž pracuje, nebude schopna obstát na trhu, což nemusí

být jenom v důsledku nekvalitní práce jeho nebo jeho kolegů, ale třeba i chyb managementu v tom, že se jeho podnikatelský záměr ukázal jako nekonkurenceschopný a v tržním prostředí z trhu musí odejít, tak aby tenhle člověk měl jistotu, že nebude vyhozen na dlažbu, aniž se o něj firma dostatečně postará. Nejenom finančně, ale i přes stát a úřady práce, že dostane nabídku vzhledem k jeho věku, kvalifikaci a možnostem, aby našel v poměrně krátké době nové zaměstnání a nebyl dlouho bez pravidelného příjmu. V tom případě si umím představit, že se může výpovědní doba zkrátit. To je dánský model. Tedy aby na to propouštěný příliš nedoplatil. On na to doplatí v každém případě, že si bude muset hledat jinou firmu, možná bude mít nižší příjem, ale aby to nebyla nezaměstnanost typu „První republika“.

Bylo by dostatečným postaráním se o člověka, který přichází o práci, a odpovídající protihodnotou to, o čem mluvil ministr financí Zbyněk Stanjura, že by se dvojnásobně až trojnásobně zvýšilo odstupné?

S tím bych souhlasil. Nejsem žádný kamarád Zbyňka Stanjury, ale on přesně říká: „Vyvažme to“. Jestli v jistém smyslu způsobíme zaměstnanci újmu, tak mu na druhou stranu musíme dát nějakou kompenzaci. Otázka zdvojnásobení či trojnásobení odstupného ovšem závisí na tom, z jakého základu se počítá. Teď nemluvím o Zákoníku práce, ale jsou firmy, které dávají odstupné dvouměsíční, tříměsíční, pětíměsíční, v Dánsku devítíměsíční, kde je takový finanční polštář. Takovou rovnováhu bych si dokázal představit. Jestliže se mění podmínky rychlého uvolnění zaměstnance z jeho místa, tak současně musí mít firma, potažmo stát, finanční rezervy, aby takový případ dokázala tomu člověku kompenzovat. Rozuměl bych rozvolnění Zákoníku práce v okamžiku, kdy to neoslabí sociální jistoty, ale posílí sociální jistoty zaměstnance.

Fotogalerie: - Jurečka zatím nepadl

Na druhou stranu, co by takové štědré postarání se o propouštěného zaměstnance znamenalo pro zaměstnavatele?

Firma, která cítí, že zvolila špatný podnikatelský záměr, nebo trh, na kterém působí, se vyvíjí jinak, než se čekalo, že jí teče do bot, že je blízko konkurzu, by měla mít ze zákona vytvářené takové rezervní fondy, aby mohla ohroženým zaměstnancům, kteří dostanou výpověď, tuto sociální prebendu zajistit. A to není žádná legrace, na odstupném firma dost zakrvácí. V tomhle směru to nebude pro firmu nic jednoduchého. Na druhé straně jsem velkým zastáncem trhu v tom směru, pokud je firma na trhu, který je nadějný, kde tuší, že by mohla expandovat, tak ať má možnost na tom velmi úzkém českém pracovním trhu, kde je v rovnováze počet nezaměstnaných a počet pracovních příležitostí, zaměstnance k sobě nasávat prostřednictvím vysokých platů, vysokých sociálních prebend a tak dál. V tomhle směru rozumím podnikatelské obci, že hledá východisko z poměrně zakonzervovaného a strnulého trhu práce. Ale znovu říkám, jedině za podmínky, když řeknou „a“, tedy uvolnění možnosti propouštění, tak současně řeknou velkým písmenem „B“, a to my – firma společně se státem – se o propouštěné postaráme.

Nebude se ovšem dramaticky lišit situace propouštěných v závislosti na jejich možnostech?

Vím, kam směřujete. Teď mě možná přítel Středula zaškrtní, až mě potká, naposledy jsme se viděli minulý týden a jen jsme prohodili dvě věty na téma, co si podnikatelé představují pod touto změnou Zákoníku práce. To říkám jen proto, aby bylo vidět, že mluvím pořád stejně. Také výpověď bez důvodu je otázkou struktury. Jsou profese, kde je trh po lidech tak nenasycen, třeba po ajťácích, že ten člověk má v

okamžiku výpovědi k dispozici dvě, tři nabídky, kam může nastoupit. Velký rozdíl při té změně Zákoníku práce bude mezi těmi, kteří nemají problém hledat si práci, a těmi, u jejichž profese bude ten problém obrovský nebo i neřešitelný. Mám na mysli lidi s nízkou kvalifikací, z menších měst, kde je omezená nabídka pracovních příležitostí. Můj názor, když jsem to četl poprvé, byl obrátit se na odborové svazy, přes svazy na základní organizace a udělat si anonymní anketu a ptát se těch, jichž se to přímo týká. Tedy zaměstnanců, odborářů. A to zjišťovat podle oborů, zda jde o muže, o ženy, podle věku a také kvalifikace. Dokážu si představit, že 60 procentům lidí ve věkové skupině 20 až 40 let, co mají vysokoškolské vzdělání, by uvolnění Zákoníku práce nevadilo. Naopak ve věkové skupině 55 až 65 let bude velký odpor proti jakýmkoli změnám, tam se bude klást důraz na sociální jistoty. Rozdílné to bude i podle odvětví či regionů.

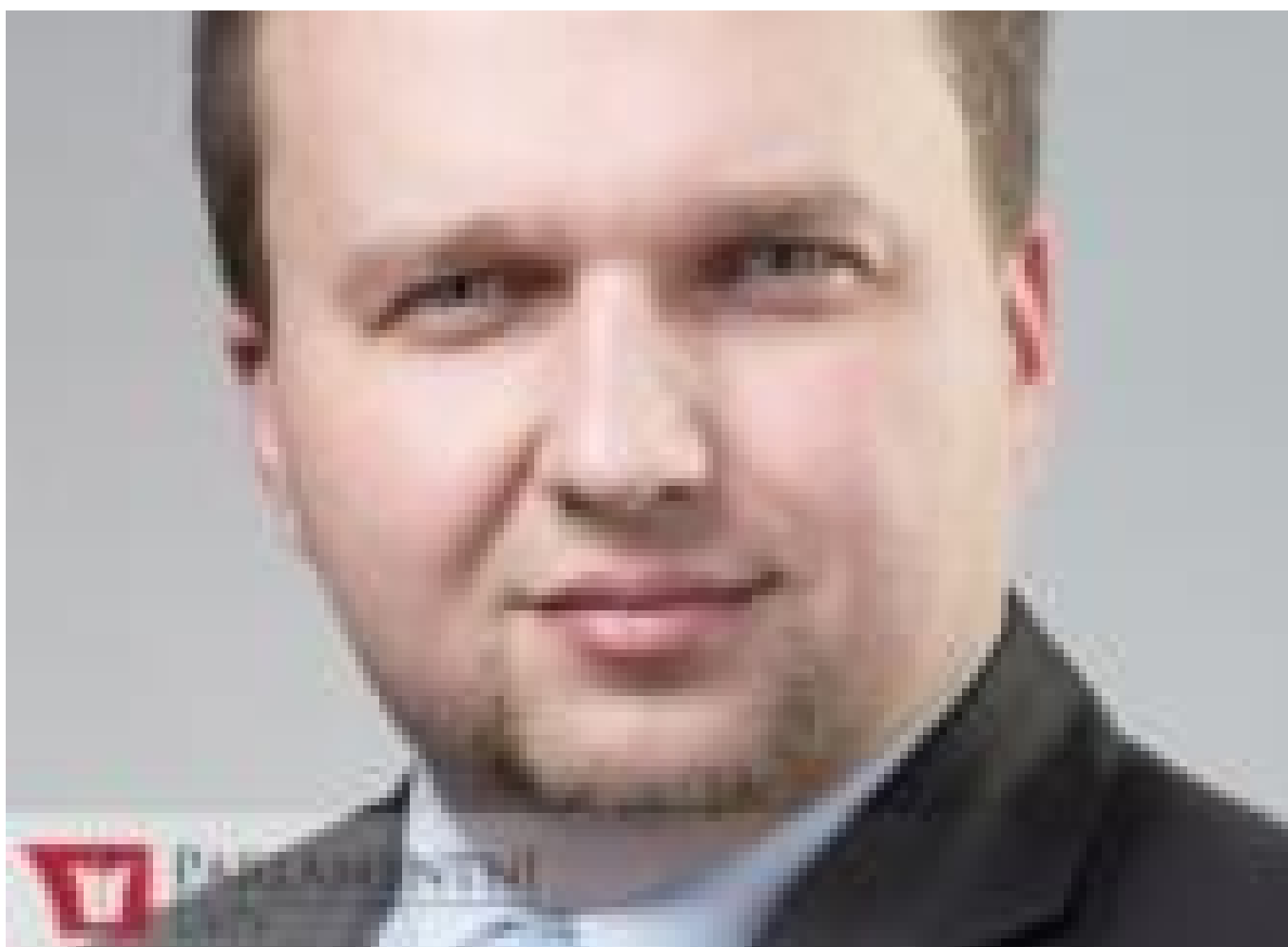
Ing. Zbyněk Stanjura

ODS
ministr financí

To zní zajímavě, ale je takový návrh realizovatelný a v takovém členění zákonem uchopitelný?

Bohužel, není, protože všechny zákony mají tendenci, aby byly napsány velmi obecně, aby v nich bylo minimálně výjimek. To by se dalo řešit jedině ve vyhláškách, které se dají měnit každoročně, ale prakticky by cesta u tak silného zákona, jakým Zákoník práce je, byla těžko řešitelná. I když podle mého soudu by taková cesta byla ideální. To znamená mít podle odvětví, regionu, pohlaví a věku diferencované možnosti výpovědi a odstupného. Nad závěry té ankety by si měli sednout pánové Středula s Rafajem, protože to je problém obou stran tripartity. S návrhem řešení by měli přijít za ministrem práce Jurečkou a říct, že takhle si ten zákon představují změnit. Ale je otázka, jestli je možné takový strukturovaný model do zákona prosadit.

Cítím, že jeden z důvodů stagnace české ekonomiky je to, že definitivně vyhasly klasické faktory růstu. Nejsou lidé, nemáme peníze na inovaci, takže naše ekonomika v tuto chvíli skomírá. To je obrovský průšvih teď i do budoucna.

Ing. Marian Jurečka

KDU-ČSL

místopředseda vlády

Tím, že by se zákonem zavedla možnost výpovědi bez důvodu ze strany zaměstnavatele, by se možná pracovní trh rozhýbal. Lídr SOCDEM do eurovoleb Lubomír Zaorálek dal v jednom svém videu dohromady výpovědi bez uvedení důvodu s tím, že se vláda chystá vytvořit podmínky pro to, aby do Česka mohly jednodušeji proudit pracovní síly z ciziny. Není z toho cítit obava, že méně kvalifikované české zaměstnance vystrnadí z práce a odešlou na podporu cizinci?

Protože jsem s Lubošem starý kamarád, tak jeho argumenty znám, neboť to jsou klasické argumenty sociální demokracie. Navíc to máme v praxi otestované. Jeden čas tu byl problém, že se k nám dostalo poměrně hodně Mongolů, pak nastala krize a nebyla pro ně práce. Řešilo se to nějakými vládními speciály nebo se jim kupovaly letenky, aby se dopravili domů. Luboš upozorňuje na tenhle polštář řešit domácí problémy zahraniční pracovní silou. Má pravdu, že pokud by sem dováželi Malajce, Indonésany, Filipínce ze zemí, kde je pracovní síla v tuto chvíli výrazně levnější než u nás, tak by šlo o rozvrat pro nijak závratně placené domácí české zaměstnance. Tohle riziko sdílím, ale už nesdílím rozsah obav v tom smyslu, že jestli u nás máme tři a půl, čtyři miliony zaměstnanců, tak jestli jich z ciziny dovezete dvacet, třicet, čtyřicet tisíc, tak to jsou pořád jen zlomky. Hraje to roli v některých místech, kde je málo lidí, a v některých oborech, ale republikově to roli nehraje.

PhDr. Lubomír Zaorálek

Lubomír Zaorálek v tom svém videu tvrdí, že rostoucí mzdy a spotřeba jsou tahounem ekonomiky. Je pravda, že s nízkými mzdami česká ekonomika díru do světa neudělá?

Evidentně čte naše rozhovory. Já opakovaně říkám, že ekonomiku táhne spotřeba, čili nákupy v maloobchodní síti. Pokud mají lidé vysoké mzdy, můžou nakupovat, můžou zvyšovat obrat a může růst HDP. Jenom dodám, že i když má pravdu, tak nedoceňuje skutečnost, že pořád ty naše příjmy jsou v průměru na nějakých dvou třetinách příjmů v Německu. Naše pracovní síla je pořád moc levná. Odbory v polovině minulé dekády řekly jasně, že jestli se chceme dostat z bažin někam na suchou půdu, tak musí nastat konec levné práce. Musíme ekonomický růst založit na tom, že budeme lidi platit trošku slušněji, než je platíme, a pak můžeme jít nahoru. Ale do této kampaně odborů přišel covid, potom energetická krize a přibližování mezd skončilo. Celý ten proces, který měl hluboké ratio, vyšuměl do ztracena a dnešní stagnace je dána mimo jiné tím, že se přerušil proces konec levné práce. Tyhle souvislosti jsou naprosto zjevné. Mimochodem loňský pokles maloobchodního obratu se vyhnul jen autům, jinak se všechno prodávalo méně. Ukazuje se jedna věc, a ta je klíčová. My jsme makroekonomicky vůbec nezvládli regulovat spotřebu domácností.

Jakou regulaci spotřeby domácností máte na mysli?

V Česku se utrhy nájem a vůbec veškeré peněžní výdaje domácností spojené s bydlením, ať už nájem nebo hypotéky. Tahle část výdajů expanduje, dnes to dělá zhruba třetinu všech výdajů. A protože nemůžete tuto položku odbourat, tak se vám tím pádem snižuje množství peněz, které máte na to všechno ostatní, na spotřební zboží a na potraviny. Odkládáte tedy obnovu ledničky, odkládáte obnovu pračky, přestáváte vybavovat kvartýr novými koberci, záclonami a tak dál. Jíst musíte, ale trochu na potravinách ušetřit chcete. Dramaticky se snížila spotřeba energie, ale ceny za energie vzrostly, cenový růst výrazně převýšil pokles ve hmotě. Tak se nelze divit, že reálná životní úroveň domácností se snižuje. Ale celkově, ve struktuře máme vysvětlení pro růst prodeje automobilů, které je jednoduché. Finanční pogrom se netýká celé společnosti. Týká se 70 nebo 80 procent domácností, ale netýká se těch milionářů nebo miliardářů, kteří opakovaně každé dva roky mění mercedes za BMW nebo naopak. Ti si té krize ani nevšimli. Naopak jim majetek neustále narůstá. To je ekonomický zákon, že všechny tyhle kategorie a úvahy musíme řešit v nějaké struktuře. Takže životní úroveň bohatých se stále zvyšuje a životní úroveň chudých se stále snižuje.

Psali jsme:

Hra s eurem. O co jde Fialovi a spol. Šichtařová odhalila

Vesnice, chudí... Seberou jim auta? Brusel číhá. „Zásah do svobody!“ Odpor je tu

Temný odhad: Rok 2024. Souběh pěti krizí. Předčasné volby v ČR

Proč ze sebe Fiala udělal bl*ce? Ekonom tuší. I to, co premiér ještě neví

Líbil se Vám tento článek?

Nezávislost naší redakce můžete podpořit peněžitým darem v jakékoliv výši bankovním převodem na účet:

131-981500247/0100

QR kód obsahuje údaje k platbě, výši částky si určete sami.

Jste politik? Zveřejněte bez redakčních úprav vše, co chcete. Zaregistrujte se [ZDE](#).

Jste čtenář a chcete komunikovat se svými zastupiteli? Zaregistrujte se [ZDE](#).

reklama

Článek obsahuje štítky

Jurečka , odstupné , Stanjura , Středula , Šulc , výpověď , zákoník práce , Zaorálek

autor: **Jiří Hroník**

Ing. Tomáš Czernin byl položen dotaz

Proč s tou korespondenční volbou tak spěcháte?

Není lepší ji třeba o jedno volební období odložit a najít shodu s opozicí?

Odpověď na tento dotaz zajímá celkem čtenářů: 23

reklama

Další články z rubriky

12:00 Karel Janeček: Nebezpečí. Nová světová úmluva. Kontrola nad lidmi velmi jednoduše

Světová zdravotnická organizace připravuje tzv. pandemickou úmluvu, kterou by měly státy včetně Česk...

4:40 Totálně jinak. Zprávu „zmrzneme, ochladí se o 30 °C“, zničil český vědec

19:16 Češi na „pracák“ a místo nich levní cizinci? Zaorálek varoval. Makroekonom Šulc zasáhl. A je to jasné

20:25 „Minulý režim kritiky zavíral, dnešní je nepustí do televize!“ Publicista ukazuje, kde hledat informace

20:26 Babiš na cestě zpátky do Strakovky. Teď sledujte ODS, padlo

13:10 To už by ODS nemusela přežít. Zbořil o tom, co „už není normální“